

סגולה שלום

מורה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שפנסט ז"ע ויעובי"א

סגולת הצדיק משפנסט ז"ע
אבי ז"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משפנסט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט ז"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב' ליל שישי ואתחנן תשפ"ב

גליון 93

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

האמונה בבורא עולם עד אין סוף

הלשון: 'לא בני, יש עוד ועוד' או בנוסח אחר 'לא בני, יש עוד שמים גדולים ויש קל אחד גדול ונורא שברא את השמים' (ג), ואחזתני יראה ומרוב פחד התחילו מעי להתחלחל בקרבי, וסיים הרה"ק מרוז'ין בלשון קדשו 'און זיי ווארפין זיך נאך' (ועד עתה הם עדיין מתחלחלים) (ג).

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים ז"ע בשם מרן הס"ק מרוז'ין ז"ע שסיפר על עצמו: כשהייתי בן שלוש שנים נשאני אבי [רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט ז"ע] על ידיו וטייל אתי אל מחוץ לעיר, ונדמה לי מרחוק כאילו השמים נוגעים בארץ, שאלתי את אבי האם שם נגמרים השמים, ואמר לי בזה

"אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך" (דברים ג כג).

השלמות וציונים

ווארט השבוע

לא המדרש עיקר אלא המעשה

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים ז"ע שכאשר היה רבינו ז"ע שוכב לישון היה קשה להקיצו, והיה לו משמש מיוחד לזה, ואמר שקשה לו להיפרד מהדביקות שיש לו בעת שינתו, אך הרי לא זהו התכלית... מאמר מרדכי עמ' קעה

1. תב בספר החינוך (מצות עשה כה) ידוע הדבר ונגלה לכל כי האמונה הזו יסוד הדת, ואשר לא יאמין בזה כופר בעקר ואין לו חלק וזכות עם ישראל. וענין האמונה הוא שיקבע בנפשו שהאמת כן ושאי אפשר חלוף (בחלוף) זה בשום פנים. ואם נשאל עליו, ישיב לכל שואל שזה יאמין לבו ולא יודה בחלוף זה אפילו יאמרו להרגו, שכל זה מחזיק וקובע האמת הלב כשמוציא הדבר מן הכח אל הפעל, רצוני לומר כשיקים בדברי פיו מה שלבו גומר. ואם יזכה לעלות במעלות החכמה ולבנו (ישע"י ו' י) 'בין ובעיניו יראה במופת נחתך, שהאמונה הזאת שהאמין אמת וברור, אי אפשר להיות דבר בלתי זה, אז יקים מצות עשה זו מצוה מן המבחר.

וכתב בספר דרך פקודיך (מצות עשה כה, חלק המעשה ב): איכות המצוה להאמין באמת בלב אמונת אומן שיש אלוהים הנמצא כל הנמצאים מאין ליש, ומכווחו נתהווה כל מה שהיה והוא ויהיה, ואין שום דבר נתהווה בלא רצונו והוא המשגיח על כל דבר בכלל ובפרט, ואפילו כל דבר מהדברים הטבעיים הנפעלים בטבע הכל מהשגחתו ויברך המתלבש בטבע, וכל כוכבי השמים וכסיליה' לא יפעל בטבע רק בהשגחתו ויברך המחיה אותם בכל עת ויטה אותם לכל אשר יחפץ.

2. ראה עוד בעיריין קדישין (סג) בזה הלשון: סיפר [הרה"ק מרוז'ין ז"ע] אאחד שהציר לאביו [הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט] ז"ע"א שרוצה לראות אליהו, ולבסוף אמר: 'כשמאמינים שמלכותו בכל משלה ולית אתר פנוי מיניה זהו ענין גילוי אליהו'. וראה עוד בספר חמודי צבי בפרשת פקודי (עמ' תקח): שמעתי מפ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי ישכר דב זצלה"ה מבעלו לפרש הפסוק בפרשת תרומה 'ושמת את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנורה נוכח השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע צפון' (שמות כו לה), מה שיש לדקדק לכאורה למה לא כתב הפסוק תיכף 'ושמת את השלחן מחוץ לפרכת על צלע צפון'. אמנם אמרינן בגמרא יומא (ג), שלחן בצפון משוך מן הכותל שתי אמות ומחצה, ומנורה בדרום משוכה מן הכותל שתי אמות ומחצה, ומנורה בדרום משוכה מן הכותל שתי אמות ומחצה, מוצב ממוצע ועומד באמצע ומשוך כלפי חוץ קימעה, ופר"ך ונוקמיה להדיהו, ומשי כיון דכתבי' אות המנורה נכח השלחן בענין דחיי אהדי' ע"ש, והענין על דרך שסיפר אביו [הרה"ק רבי הושע מבעלזא] זצלה"ה מהרה"צ הר"ר שלום פראבישטער זצלה"ה שדרכו בקודש היה דבכל עת וזמן היה הולך עם דיבורי קודש דלית אתר פנוי מיניה. ואמר על זה אביו זצלה"ה דסופי תיבות מדיבורים הללו היא תורה, דעל ידי כח לימוד תורתנו הקדושה יכולים לבא למדרגה זו לשעבד כל עניני גופני להקדושה, וממילא באים לבחינה זו דלית

אתר פנוי מיניה'. ואמר כ"ק מרן אדמו"ר מטאהש ז"ע"א (עבודת עבודה, פתגמי קודש פר' וראה אות ג): מסופר כי פעם אחת נכנס הרה"ק מרוז'ין ז"ע לבית המדרש אחר חצות הלילה, ומצא שם כמה חסידים יושבים ועוסקים בתורה. אמר להם, שמעתי מאבי מורי ז"ע, היינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט ז"ע, שהוא קיבל מאביו הרה"ק רבי אברהם המלאך ז"ע, והוא קיבל מאביו המגיד הק' ממעוריטש ז"ע, אשר

קיבל ממורו ורבו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, אשר קיבל מרבו אחיה השילוני הנביא, שמסר לו כי "יש בורא עולם המנהיג כל העולמות". וסיים הרה"ק מטאהש ואמר - והכוונה בזה, כי אף שכל בר ישראל יודע זאת ומאמין בזה, אבל כאשר הצדיק מוציא הדבר מפיו כפי שהוא משיג דבר זה בהשגתו הרמה, מאיר דיבור זה בקרב האדם שירגיש הדבר בהשגה גבוהה, כי תלוי הרבה מי הוא האומר ובאיזה כונה הוא אומר. 3. דברים אלו מצאנו בכמה מקומות עם מעט שינויים: ספר נר ישראל (ח"ג, ערך יראת הרוממות) מובא בזה הלשון: רבינו מריז'ין ז"ע סיפר פעם מעשה שהיה בדידיה בהיותו ילד, וכה אמר: 'כד הינא טליא נשאני אבי (רבינו שלום מפראהבישט ז"ע) על ידיו, וטייל אתי מחוץ לעיר, ומרחוק היה נדמה לי ששמים נשקי אהדי, ושאלתי את אבי 'אם שם נגמרים השמים?' והשיבני בזה הלשון: 'לא בני, יש עוד שמים גדולים וא-ל אחד גדול ונורא בראם, ומרוב פחד התחילו מעי להתחלחל בקרבי, וסיים רבינו ואמר בלשון קדשו: 'און זיי ווארפין זיך נאך'.

ובסיפורי מרן הרמ"ח (ערך הרה"ק מרוז'ין ז"ע, אות ס) מובא בזה הלשון: הרוז'ינער סיפר: פעם בהיותו עוד ילד קטן בן ארבע לקחו אביו רבי שלום על כתפיו, ובעירו היה מישור רחב, וכשהסתכלו באופק היה נדמה כאילו השמים נגמרים בסוף המישור. ושאלתי - כך סיפר - דער הימל הנדיקט זאך שוין דארט? ונענה אבי 'ס'איז נאך דא א גרויסער גאט וואס האט באשאפן דעם גרויסן הימל. האבין מיר די קישקעס אנגעהויבן ציטערן - כך סיים הרוז'ינער - ציטערן זיי נאך ביז היינט. וראה עוד בספר משלחן הרמ"ח (עמ' קמו, ערך הרה"ק מרוז'ין ז"ע) רבי ישראל מרוז'ין סיפר על עצמו: כשהייתי בן שלוש שנים נשאני אבי על ידיו, ונדמה לי מרחוק כאילו השמים נוגעים בארץ. שאלתי את אבי 'האם שם סוף השמים?' ואמר לי 'לא בני, יש עוד ועוד, ואחזתני יראה, ועד היום יראה זו דופת אותי' ('ווארפט נאך מיט מיר'). או בנוסח אחר: 'יש עוד שמים גדולים, ויש קל גדול שברא את השמים. והתחילו מעי להתחלחל בקרבי והם מתחלחלים עדיין'.

השושלת
הבא קדישא
מרז'ין
בן הרה"ק
רבי שלום שכנא
מפראהבישט
בן הרה"ק רבי
אברהם המלאך
בן הרה"ק המגיד
הק' ממעוריטש

פרק מ"ד
המשך מגיליון 92

הנהגות פראהבישט

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

עיתק נדיר, מסדר הנהגות הרשב"א פראהבישט, שנדפס בשנת תר"א בטשטוביץ

הנהגות פראהבישט מהדורת מכון 'קדושה ומלכות' שע"י איגוד החברות 'ורכי שמואל' מיסודו של מרן הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצוק"ל, תשע"ט

הנהגות ישירות וסדר היום מפראהבישט שנדפס מחדש בבוקרלין שנת תשנ"א

וְלָכֵן יֵשׁ מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, וּמִצְוֹת בְּדַבּוּר בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבְמַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת לְעִבּוּדָהּ, וּכְלָלוֹת פְּרוּשׁ הַפְּלוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה שֶׁהֵם מַחֲשָׁבָה, וְחֵס-וְשְׁלוֹם בְּהַפְּוֹךְ אִם הַמַּעֲשֵׂה וְהַמַּחֲשָׁבָה לְרַע אֲזִי גוֹרֵם פְּמָה רְעוֹת כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל חֵס-וְשְׁלוֹם, וְגוֹרֵם גְּלוּת הַשְּׂכִינָה וְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ.

שלמות שלום - השלמות וציונים

כמשל המכבד שמכבדין בו הבית שהרי הוא טוב שעל ידו מבערים הקיסמים והפסולת מן הבית, אך כשלוקחים ממנו שבת להכות בו התינוק נעשה רע כו', וזהו לשון מלעיל ומלרע שהוא תרגום של מעלה ומטה, שמה שהוא בחינת למטה נקרא מלרע שאינו רע חס ושלום כי אם שורש ומקור שיתהווה ממנו ריבוי השתלשלות בחינת רע כו', מה שאין כן בבחינת שהוא מלעיל אין שורש להתהוות רע כלל. עכ"ל. וראה עוד בספר אור תורה (פר' בראשית, ד"ה יש לתמוה).

גלות הגוף וגלות הנפש כאשר הולך אחר יצרו הרע

והנה בכל הנ"ל נתבאר שהבורא יתברך שמו לא ברא כלל הרע ואת הגלות, וענין גלות השכינה וגלות ישראל נעשה על ידי מחשבה ודיבור ומעשה של בני ישראל כאשר המה חס ושלום לרע. וכמו שביאר הרה"ק אדמו"ר מסאדיגורא זי"ע (אמרת יעקב, שמות תרכ"ח ד"ה ואלה שמות) על דרך זה את ענין גלות מצרים, וזה לשונו: האדם צריך לעבוד את ה' במחשבה דיבור ומעשה, וענין הגלות הוא כי לא יתכן גלות הגוף עד שנעשה מקודם גלות הנפש, היינו כי "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו" (קהלת יב), ויש באדם יצר טוב ויצר הרע, וכשאדם הולך אחר היצר הטוב ועובד את ה' במחשבה דיבור ומעשה, אינו ירא משום דבר, כי כל אומות העולם אינם יכולים להרע לו מאומה, רק האדם הולך אחר היצר הרע ויש לו גלות הנפש, אז בא לידי יסורים וגלות הגוף, ואין יכול להיות גאולה כללית עד שתהיה מקודם גאולה פרטית, היינו שכל אחד יגאל את נפשו מן הרע ויעבוד את ה' במחשבה דיבור ומעשה, ואז תוכל להיות גאולה כללית. וזהו "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (שמות א) היינו היינו ישראל הוא בחינת 'לי ראש' - בחינת מחשבה, כי מקודם נתפס האדם להרע בבחינת מחשבה, ואחר כך את יעקב, נתפס בבחינת דיבור, בחינת יעקב, 'הקול קול יעקב' (בראשית יב כב) בחינת תורה ותפלה, שאינו לומד ומתפלל כראוי ואחר כך 'איש וביתו באו' שהוא בחינת מעשה, שרודף אחר תאוות רעות. ואמנם בגאולה כתיב (שמות ב כג) "ויאנחו בני ישראל מן העבודה" היינו בחינת מעשה, שכשאדם עושה תשובה צריך לתקן קודם בחינת מעשה, להיות סוד מרע ועשה טוב, להתרחק מתאוות רעות ולדבק בטוב, ואחר כך "ויזעקו ותעל שוועתם אל האלקים מן העבודה" (שם), בחינת דיבור, שתקנו את הדיבור והתפללו לה' ותעל שוועתם אל האלקים. ואחר כך כתיב (שמות ב כה) "וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים", שהוא בחינת מחשבה שתקנו את המחשבה, וזהו 'ידע אלקים' שדבר זה אינו יודע שום מלאך ושום שרף רק השי"ת לבדו הוא יודע מחשבות אדם, ועל ידי זה נגאלו שגאלו את נפשם לעבוד את ה' במעשה דיבור ומחשבה, ואחר שנגאלו גאולה פרטית נגאלו בגאולה כללית. עכ"ל.

גלות השכינה אם מחשבה זרה מפסיקה בין הקול והדיבור

ויותר מזה מובא בספר דודאים בשדה (פר' תרומה ד"ה במסורה) וזה לשונו: אמר הבעל שם טוב זללה"ה כי גלות השכינה הוא שהמחשבה זרה רוכב על הדיבור, כוונתו כי בכל דיבור של אדם נרמז שם הוי"ה ברוך הוא כנודע וכמבואר בפנים בכמה מקומות, ובקיצור, הדיבור וקול רומז לאותיות ו"ה והמחשבה הוא מהמוח והלב נרמז באותיות י"ה, והמחשבה זרה ח"ו אם מפסיק בין המחשבה לבין קול ודיבור נמצא עושה פירוד חס ושלום בשם הוי"ה ברוך הוא, והבן.

שכינה כי שוכן בכל דבר

ולכן יש מצוות מעשיות וכו', היינו, בזה מוסיף רבינו על מה שכתב: 'אדם צריך להשתלש בשלשה דברים, במחשבה דיבור ומעשה, נגד נפש רוח ונשמה שלו כו' כדי לקשט אותם שיוכלו לבא לפניו בטהרה כמו שנתנה לך בטהרה' ע"כ, וכאן מבאר את ענין הפגם בהנ"ל וכתב: **'אם המעשה והמחשבה לרע אזי גורם כמה רעות כנ"ל ח"ו וגורם גלותנקרא השכינה וישראל עמו'**. וכמו שכתב חותנו - זקינו בספה"ק מאור עינים (פר' לך לך ד"ה לך לך פרש"י) את ענין השראת השכינה בכל דבר, וזה לשון קדשו: הנה אמרו רבותינו ז"ל (חולין פט.) על פסוק "האמנם אלם צדק תדברון" גו' (תהלים נח ב), מה יעשה אדם בעולם הזה, ישם עצמו כאלם, יכול אף בדברי תורה, תלמוד לומר "צדק תדברון". דנודע מה שכתוב (תהלים נא יז) "אדני שפתי תפתח" כי הבורא ברוך הוא "מלא כל הארץ כבודו" (ישעי' ו ג) 'לית אתר פנוי מיניה' (תיקוי' צא:) אך ש'כבודו' הוא לשון לבושים כנודע שהוא יתברך מלושב בכל דבר, ובחינה זו נקרא שכינה, ששוכן בכל דבר, והוא השם אדני" ברוך הוא וברוך שמו, ונקרא גם כן עולם הדיבור, 'כי בדבר ה' שמים נעשו' (תהלים לג ו) ו'באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא' (זה"ק ח"א ה.) דהיינו בעשרים ושתים אותיות התורה עולם הדיבור נבראו כל הנבראים, ואיתא בספר יצירה (פ"ב מ"ג) 'קבען בפה האדם' וזהו "אדני שפתי תפתח", וכו'. וזהו גם כן אמרו רבותינו ז"ל (אבות פרק משנה יב) וכל מעשיך יהיו לשם שמים' כי בחינה הנ"ל השוכן בתחתונים שאנו קורין 'שכינה' שהוא השם אדני" ברוך הוא שמלושב בכל דבר נקרא 'שם', והשם הוי"ה ברוך הוא נקרא 'שמים' מלשון בהירות, וזהו 'לשם שמים' היינו לייחד שני הבחינות הנ"ל כמבואר אצלנו כמה פעמים. עכ"ל.

על ידי מעשי בני אדם הטוב נעשה רע

וראה מה שביאר מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת, פר' בראשית עה) שעל ידי מעשי בני אדם נברא הרע, וזה לשון קדשו: יש לתמוה מה שכתוב בתורה (בראשית א לא) "והנה טוב מאד", כמה פעמים 'כי טוב' במעשה בראשית, ובמשנה תורה כתיב (דברים ל טו) "ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע", ומחייבן בא הרע. אבל אין לפרש כמו שאנו אומרים רע ממש, אלא הרע הוא גם כן טוב, רק שהוא מדריגה תחתונה מהטוב גמור, וזה רמזו בזהר מלעיל ומלרע, וזהו כשפועלים טוב אז הרע גם כן נעשה טוב, אבל כשחוטאים חס ושלום אז נעשה רע ממש, למשל המכבד שמכבדין בו את הבית שעשוי לפנות את הבית, והוא טוב קצת אבל הוא במדריגה תחתונה, ועל כל פנים טוב הוא, וכשצריך להכות בו את התינוק כשהוא חוטא אזי הוא המכבד שהוא נעשה רע גמור, ומכין בו את התינוק. עכ"ל.

וכן הוא בליקוטי תורה (האזינו עז.): בשם הרב המגיד [ממעזריטש] דהנה בפרשת בראשית כתיב (בראשית א לא) "את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" ואם כן מהיכן נתהווה הרע שהרי נאמר (דברים ל טו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות ואת הרע", אך הענין שהרע בשרשו אינו רע כלל, ואדרבה שורשו ומקורו המחיה אותו הוא על דרך שאמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא לו.) 'שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו', וכמשל הזונה עם בן המלך המבואר בזהר חלק ב (קסג.) שכל רצונה וחפצה שלא ישמע אליה הבן כו', וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה טו ז) על פסוק "טוב" זה יצר טוב, "מאוד" זה יצר הרע. אך כשירוד למטה על ידי השתלשלות נעשה למטה רע גמור, והוא